

I. RÉSZ

Az I. részfeladatlap megoldásához középiskolai atlasz, illetve egyéb segédeszköz nem használható.

1. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

a) Nevezze meg a térképvázlaton számokkal jelölt topográfiai elemeket!

6 pont

1. (sziget) 4. (hegység)
 2. (hegység) 5. (vulkán)
 3. -tenger 6. -folyó

b) Válaszoljon a kérdésekre!

1. Mi a hasonlóság a térképvázlaton jelölt hegységek között?

1 pont

.....

2. Milyen torkolatú a 6. számmal jelölt folyó? Válaszát indokolja!

2 pont

.....

9
pont

2. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

a) Nevezze meg a térképvázlaton számokkal jelölt topográfiai elemeket!

6 pont

1.-tó
2. (folyó)
3.-tó
4.-hegység
5. (folyó)
6.-öböl

b) Mire igazak a következő állítások? Válaszoljon a térképvázlat számaival!

2 pont

1. Árkos vetődéssel keletkezett.

☐

2. A folyó vízjárása egyenletes.

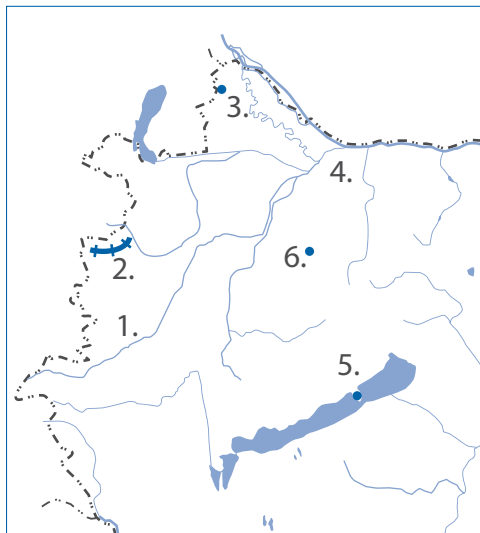
☐

8 pont

3. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

a) Nevezze meg a térképvázlaton számokkal jelölt topográfiai elemeket!

✓ 6 pont

1. (folyó)

2. -hegység

3. (város)

4. -medence

5. (város)

6. (város)

b) Melyik topográfiai elemre igaz a következő állítás? Válaszoljon a térképvázlat számával!

✓ 1 pont

Idegenforgalmi, kulturális központ.

c) Nevezze meg a 2. számmal jelölt hegység fő felépítő kőzetét!

✓ 1 pont

.....

✓ 8 pont

II. RÉSZ

A II. részfeladatlap megoldásához használható atlasz.

1. Olvassa el a szöveget, és válaszoljon a kérdésekre!

Zoli Debrecenben (é. sz. $47,5^\circ$, k. h. $21,5^\circ$) lakik, de egy tanévet az USA-ban tölt, Bostonban (é. sz. 42° , ny. h. $72,5^\circ$) tanul.

a) Mekkora a távolság a két város között hosszúsági körben (fokokban) kifejezve?

 1 pont

.....

b) Mennyi idő alatt fordul ekkora távolságot a Föld?

 1 pont

.....

c) Ha édesanyja 22 órakor hívja fel telefonon, mennyit mutat az óra Bostonban?

 1 pont

.....

d) Zoli a tavaszi szünetben elutazik San Franciscóba. Hogy kell átállítania az óráját?

 1 pont

.....

e) Amikor San Franciscóból délben hazatelefonál, hány óra van Debrecenben?

 1 pont

.....

 5 pont

2. Az egyes kérdésekhez több válasz tartozik, amelyek közül csak egy helyes! Karikázza be a helyes válasz betűjelét! *Több válasz bekarikázása hibás megoldásnak minősül.*

1. Mi jellemző a síkságra?

- A)** Tengerszint feletti magassága nem haladja meg a 200 métert.
- B)** Egy km^2 -en belül a szintkülönbség 300 méter felett van.
- C)** Egy km^2 -en belül a szintkülönbség nem haladja meg a 200 métert és a lejtőszög 6‰-nél kisebb.
- D)** A síkságokat csak folyók hordalékai töltik fel.

2. Melyik hegységrendszerhez tartozik a Himalája?
- A) Pacifikus-hegységrendszer
 - B) Kaledóniai-hegységrendszer
 - C) Eurázsiai-hegységrendszer
 - D) Variszkuszi-hegységrendszer
3. Melyik szélrendszer uralkodik az afrikai szavannák területén?
- A) Nyáron a passzátszélrendszer leszálló ága.
 - B) Nyáron a nyugatias szelek.
 - C) Nyáron a passzátszélrendszer felszálló ága.
 - D) Télen a passzátszélrendszer felszálló ága.
4. Hazánk területén melyik hegységben találhatók víznyelők?
- A) Bükk
 - B) Mátra
 - C) Velencei-hegység
 - D) Soproni-hegység
5. Melyik nem vetődési forma?
- A) szerkezeti medence
 - B) sasbérc
 - C) teknő
 - D) árok
6. Hogyan keletkezett elsődlegesen a Balaton medencéje?
- A) A földtörténet során erős szélkifúvás hozta létre.
 - B) Lépcsős vetődéssel.
 - C) Árkos vetődéssel.
 - D) A jégkorszakban a belföldi jégtakaró vájta ki.
7. Mi jellemző a melegfrontra?
- A) Mindig száraz, csapadéktelen időt okoz.
 - B) Hideg levegő érkezik a melegebb levegőjű területre a kialakulásakor.
 - C) Heves záporok, zivatarok alakulnak ki.
 - D) Az érkező meleg levegő a hideg levegőre felsiklik és csendes esőzést okoz.
8. Mi okozza hazánkban a jeges áradást?
- A) A kora tavaszi esőzések.
 - B) A hegységekben a hóolvadás miatt a folyók vízszintje megemelkedik.
 - C) A nyár eleji esőzések.
 - D) Hazánkban a jeges ár nem alakul ki.

3. Olvassa el a szöveget, és oldja meg a feladatot!

a levegő hőmérséklete (°C)	-10	-5	0	5	10	15	20	25	30
abszolút páratartalom (g/m ³)	2	3	5	7	9	13	17	23	30

- a)** Mennyi a relatív vízgőztartalma annak a 10 °C-os levegőnek, amelyben 7 g/m³ vízgőz van? *Tüntesse fel a számítás elvét is!*

✓ **2 pont**

- b)** Mennyi a harmatpontja annak a 25 °C-os levegőnek, amely 13 g/m³ vízgőzt tartalmaz?

✓ **1 pont**

- c)** Mennyi az abszolút vízgőztartalma annak a 20 °C-os levegőnek, amelynek a relatív vízgőztartalma 45%?

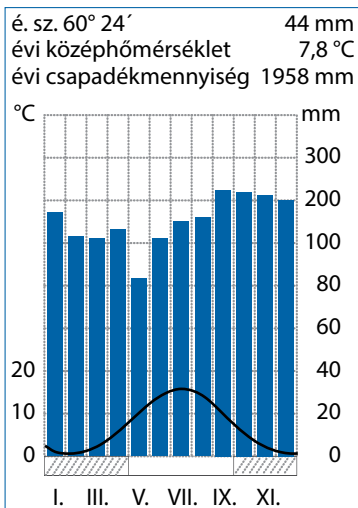
✓ **1 pont**

4 pont

4. Figyelje meg az alábbi éghajlati diagramot, és válaszoljon a kérdésekre!

- a)** Melyik éghajlatra jellemző a diagram? Válassza ki a megadott szókészletből!

✓ **1 pont**

óceáni éghajlat, egyenlítői éghajlat, sivatagi éghajlat, trópusi monszun éghajlat, szubtrópusi monszun éghajlat

éghajlat neve:

- b)** Helyezze a földrajzi övezetesség rendszerébe az ábrán látható éghajlatot!

✓ **2 pont**

övezet:

öv:

- c) Melyik állítás igaz az éghajlatra? Olvassa le a diagramról, és következtessen az adatokból! Döntse el, hogy az állítások igazak (I) vagy hamisak (H)!

✓ 9 pont

1. Területén a nyugatias szelek uralkodnak.
2. A folyók bővizűek egész évben, vízjárásuk egyenletes.
3. Az évi hőingás 15 °C feletti.
4. Évi csapadék mennyiségét anticiklonok befolyásolják.
5. A legmelegebb hónapban 70°-os a napsugarak beesési szöge.
6. A felszínformálásban jelentős a fagyaprózódás.
7. Ezen az éghajlati területen a termesztett növények között található a rozs és a burgonya.
8. Télen a folyók több hónapra befagynak.
9. Az éghajlat a kontinensek belsejében, távol az óceánoktól, tengerektől alakul ki.

✓ 12 pont

5. Olvassa el a forrást és válaszoljon a kérdésekre!

Kína az élre tör

„A 2014. január 31-én a ló évébe lépő Kína tavaly átvette az USA-tól a világ legnagyobb kereskedelmi forgalmat elérő államának címét.

Az ország külkereskedelme 2013-ban 7,6 százalékkal nőtt, és meghaladta a négyezer milliárd dollárt.

2011 óta a világ legnépesebb országaként számon tartott Kína gazdasága a második legnagyobb az USA-é után. A címet a hosszú ideje stagnáló Japántól szerezte meg. Bár a GDP-növekedés tavaly 15 éves mélypontra lassult, még így is 7,7 százalékos volt. A legnagyobb exportáló címet 2009-ben vette át az Egyesült Államoktól. Immár a második legnagyobb olajfelhasználó, bár hatalmas összegeket költ a megújuló forrásokra is. A világ legnagyobb kapacitású vízierőműve a Jangcén épített Három Szurdok 5 milliárd dollárba került.

Az ország költséges űrprogramot is megengedhet magának, a tervek szerint 2020-ban saját űrállomása lesz.”

(Forrás: HVG, 2014. január 25.)

1. Mit értünk külkereskedelmen?

✓ 1 pont

.....

2. Milyen mutatók bizonyítják Kína gazdasági előretörését?

4 pont

.....

.....

.....

3. Milyen energiát állít elő a Három Szurdok erőmű?

1 pont

.....

6 pont

6. A feladatokban egy állításhoz négy fogalom, illetve válasz tartozik. Az állítás nemcsak egy fogalomra lehet igaz, hanem többre is, az alábbi variációk szerint:

- A) Az állítás az 1., a 2. és a 3. válaszra igaz.
- B) Az állítás az 1. és a 3. válaszra igaz.
- C) Az állítás a 2. és a 4. válaszra igaz.
- D) Az állítás csak a 4. válaszra igaz.
- E) Az állítás mind a négy válaszra igaz.

1. Lakosságának döntő hányada hindu vallású.

- 1. Kína
- 2. Japán

- 3. Oroszország
- 4. India

2. Államformája köztársaság.

- 1. USA
- 2. India

- 3. Románia
- 4. Olaszország

3. Jelentősek az idegenforgalomból származó bevételei.

- 1. Spanyolország
- 2. Ausztria

- 3. Olaszország
- 4. Oroszország

4. Személygépkocsi-gyártása kimagasló.

- 1. Albánia
- 2. Németország

- 3. Ausztria
- 4. Olaszország

5. Történelmi borvidékünk.

- 1. Tokaj-Hegyalja
- 2. Eger környéke

- 3. Szekszárdi-dombság
- 4. Balaton-felvidék

5 pont

7. Nevezze meg a meghatározások alapján a folyamatokat, fogalmakat!

a) Egy adott ország törvényes, konkrét fizetőeszköze.

1 pont

b) Magas légnyomás-központú, felszín közelében szétterjedő időjárási jelenség.

1 pont

c) Az adott mezőgazdasági területen évtizedeken keresztül azonos növényeket termesztnek.

1 pont

d) Élő szervezetekkel, élő szervezet alkotóival történő termékek előállítása, gyártása.

1 pont

e) Naptávoli, nagy méretű, sok holddal rendelkező bolygók.

1 pont

f) Az élve születések számának gyors növekedési üteme és a halálozások számának jelentős csökkenése miatt következett be.

1 pont

6

pont

8. A grafikonok tanulmányozása után válaszoljon a kérdésekre!

- 1.** Számolja ki, hogy 10 000 forintért mennyi japán yent tudott volna vásárolni 2013. augusztus 1-jén és 2014. január 1-jén!

2 pont

2013. augusztus 1.

2014. január 1.

- 2.** Melyik valutáért kellett volna a legkevesebb forintot fizetnie 2013. november 1-én?

1 pont

- 3.** 2014. január 1. és 2014. március 1. között melyik valuta árfolyama volt a legkiegyenlítettebb?

1 pont

- 4.** Az USA dollár és a japán yen között mikor volt a legnagyobb különbség? Válassza a grafikonon lévő dátumpárral adja meg!

1 pont

5. Melyik évben, hónapban kapott volna a legtöbb eurót 100 000 forintért?

1 pont

6 pont

9. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak az alábbi megállapítások! Írjon I betűt az igaz és H betűt a hamis állítások sorszáma elé!

- ☐ 1. Az aprózódás nem változtatja meg a közet kémiai tulajdonságát.
- ☐ 2. Latin-Amerika ásványkincsekben gazdag.
- ☐ 3. A légkörből nem nyerhetők ki ipari nyersanyagok.
- ☐ 4. Oroszország soknemzetiségű ország.
- ☐ 5. Szlovénia gazdaságának fontos ágazata a gépipar.
- ☐ 6. Hazánk legfontosabb külkereskedelmi partnere Németország.
- ☐ 7. A fejlődő országokban az állattenyésztés, a fejlett országokban pedig a növénytermesztés a meghatározó mezőgazdasági ágazat.

7 pont

10. Olvassa el a szöveget és válaszoljon a kérdésekre!

„[...] Bolygónk népessége 2011-ben meghaladta a 7 milliárd főt, és ez a jövőben tovább fog növekedni. Ezáltal az ivóvízre való igény is megnövekszik. [...]. Fennáll annak a veszélye, hogy e stratégiai fontosságú, korlátozottan rendelkezésre álló erőforrás elfogy a – talán nem is olyan távoli – jövőben. Az ivóvízhiány tehát [...] világméretű jelenség.

A Föld édesvízkészleteinek csupán 2%-a iható és alkalmas öntözésre. Egy ENSZ-jelentés szerint a világon hat emberből egynek nem jut tiszta ivóvíz. 2050-re a Föld népességének fele él majd súlyos vízhiánnyal küszködő területeken. Nemsokára megváltozik, helyenként eltűnik a természetes növénytakaró, sok terület elsivatagosodik. A 21. század válságát a víz okozhatja, az olajkorszakot felváltja a „vízkorszak”, olyan új fogalmak honosodnak meg, mint a víz-biznisz. A vizet jegyzik majd a tőzsdén. A jövőben háborúk indulhatnak meg a víz birtoklásáért.”

(Források: hvg.hu, wikipédia, origo Szerző: Öry Nikolett, 2012-03-28.)

1. Miért globális probléma a vízhiány?

✓ 1 pont

.....

2. A Föld édesvízkészletének hány százaléka használható fel az emberiség számára?

✓ 1 pont

.....

3. Mi lesz a helyzet az ENSZ-jelentés szerint 2050-ben?

✓ 1 pont

.....

4. A vízhiánynak milyen következményei lesznek?

✓ 2 pont

.....

.....

✓ 5 pont

11. Tanulmányozza az ábrát, és oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg az ábra
betűkkel jelölt részeit!

✓ 4 pont

A)

.....

B)

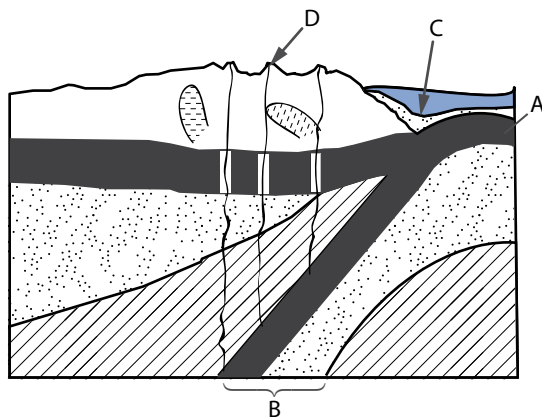
.....

C)

.....

D)

.....

b) A D betűvel jelölt részt milyen kőzet(ek) építik fel?

✓ 1 pont

.....

c) Nevezzen meg egy példát a C betűvel jelölt részre!

✓ 1 pont

.....

✓ 6 pont

12. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a Csehországra vonatkozó alábbi állítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis állítás sorszáma elé.

- ☐ 1. Sörgyártása világhírű.
- ☐ 2. Jelentős kőszén- és grafitkészletekkel rendelkezik.
- ☐ 3. Az Alpok vonulatai húzódnak a területén.
- ☐ 4. Híres ipari üzeme a Skoda Művek.
- ☐ 5. Gyógyfürdői nagy múltra tekintenek vissza.

	Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek – feladatsor	1–3.	25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek – feladatsor	1.	5	
	2.	8	
	3.	4	
	4.	12	
	5.	6	
	6.	5	
	7.	6	
	8.	6	
	9.	7	
	10.	5	
	11.	6	
	12.	5	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

I. RÉSZ

1. feladat

- a) 1. Szicília 2. Appenninek 3. Adriai-tenger
 4. Apok 5. Vezúv 6. Pó-folyó
- b) 1. Mindkettő az Eurázsiai-hegységrendszer tagja / Fiatal gyűrt-hegység.
 2. delta torkolat, mert beltengerbe ömlik / nem érvényesül az árapály

✓ 6 pont

✓ 1 pont

✓ 2 pont

✓ 9 pont

2. feladat

- a) 1. Csád-tó 2. Kongó (folyó) 3. Viktória-tó
 4. Atlasz-hegység 5. Niger (folyó) 6. Guineai-öböl
- b) 1. 3.
 2. 2.

✓ 6 pont

✓ 1 pont

✓ 1 pont

✓ 8 pont

3. feladat

- a) 1. Rába 2. Kőszegi-hegység 3. Hegyeshalom
 4. Győri-medence 5. Tihany 6. Pápa
- b) 5
- c) átalakult/palás/kristályos kőzetek/metamorf

✓ 6 pont

✓ 1 pont

✓ 1 pont

✓ 8 pont

II. RÉSZ

1. feladat

- a) $21,5^\circ + 72,5^\circ = 94^\circ$
 b) $94^\circ \times 4 \text{ perc} = 376 \text{ perc} = 6 \text{ óra } 16 \text{ perc}$
 c) $22 - 6 = 16 \text{ óra}$
 d) 3 órával vissza kell állítani az óráját (–3 óra)
 e) $12 + 9 = 21 \text{ óra}$

✓ 1 pont

✓ 1 pont

✓ 1 pont

✓ 1 pont

✓ 1 pont

✓ 5 pont

2. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
C	C	C	A	C	C	D	B

Minden helyes válasz 1 pont.

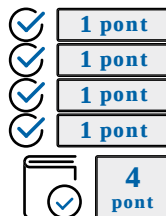
✓ 8 pont

3.

Számítás elve:

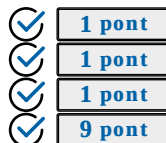
A táblázat tartalmazza az adott hőmérsékleten maximálisan befogadható vízgőz mennyiségét. Ehhez viszonyítva kell százalékot számolni.

- a) 77,7% elfogadható 78%
- b) 15 °C
- c) 7,65 g/m³ elfogadható 8 g/m³

4.

- a) óceáni éghajlat
- b) övezet: mérsékelt
öv: valódi mérsékelt
- c)

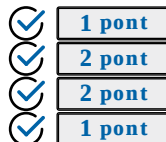
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
I	I	H	H	H	H	I	H	H

Minden helyes ítélet 1 pont.

5.

1. Más országokkal folytatott kereskedelmet / export–importot / kivitel–behozatalt
2. Világelső: kereskedelmi forgalomban, exportban második a világon: gazdasági teljesítményben és kőolaj-felhasználásban
3. megújuló energiát

6.

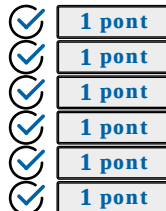
1.	2.	3.	4.	5.
D	E	A	C	E

Minden helyes válasz 1 pont.

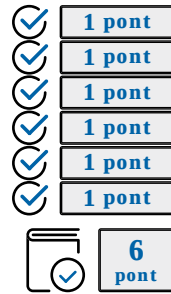
7.

- a) valuta
- b) anticiklon
- c) monokultúra
- d) biotechnológia
- e) Jupiter-típusú bolygók / külső bolygók
- f) demográfiai robbanás / népességrobbanás

8. feladat

- 1.** 2013. augusztus 1. → 43,48 yen (230 Ft/1 yen)
 2014. január 1. → 48,78 yen (205 Ft/1 yen)
- 2.** USA dollár
- 3.** USA dollár (euro 13 Ft, yen 20 Ft, dollár 10 Ft volt a különbség)
- 4.** 2013. október 1. – 2013. november 1.
- 5.** 2013. július

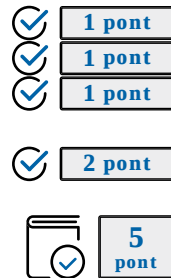
9. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I	I	H	I	I	I	H

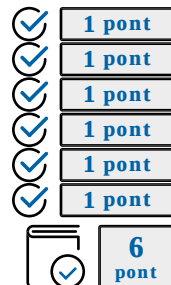
Minden helyes ítélet 1 pont.

10. feladat

- 1.** A vízhiány hatása az egész bolygón érzékelhető lesz.
- 2.** 2%.
- 3.** A népesség fele vízhiányos területen fog élni.
- 4.** eltűnik a természetes növénytakaró / elsivatagosodás / a vízbiznisz megjelenése / megjelenik a víz a tőzsdén
Bármely két válasz elfogadható.

11. feladat

- a)** **A)** bazalt réteg
B) alábukó lemez / óceáni lemez
C) mélytengeri árok
D) hegység/vulkán
- b)** andezit (riolit)
- c)** pl. Mariana-árok

12. feladat

1.	2.	3.	4.	5.
I	I	H	I	I

Minden helyes ítélet 1 pont.

